

IRODALOM

„A Növények Szervezete.” Az *Általános Növénytan tankönyve*. A gazdasági vonatkozások figyelembevételével átdolgozott 3. kiadás. Írta: Dr. Szabó Zoltán közgazd. egyetemi nyilv. rendes tanár. 508 oldal, 340 képpel. Pécs, 1933. „Dunántúl” pécsi egyetemi könyvkiadó és nyomda R.-T., Pécssett.

Szerzőnek a „Növények Szervezete” c. kitűnő tankönyve immár 3-ik kiadásban jelenik meg rövid 10 év alatt. Mint az előző kiadásokban, úgy ebben a kiadásban is fenntartotta a szerző a műnek repetitorium jellegét, szerkezetét és előadásának módszerét. Mindenki, ki az általános növénytan tudományában (alaktan, sejttan, szövettan, élettan és életmódtan) kellő tájékozódást kíván szerezni, az e most megjelent 3-ik kiadásban tömör, kellő és alapos áttekintést nyer. Ennélfogva különösen a tudományegyetemek természetrajzi szakos hallgatósa és a gazdasági irányú egyetemi, főiskolai és akadémiai hallgatók fogják e könyvnek igen jó hasznát venni.

A mű I. része a sejtre, II. része a szövetekre, III. része a testre, IV. része a szaporodás szerveire, V. része a szervezet működésére és berendezéseire nyújt kimerítő tudnivalókat. A „Függelék” című rész pedig ismerteti I. Elméleti (természetes) és II. Gazdasági (mesterséges) növényrendszert. A közölt képanyag nagy része az irodalom újabb termékeiből lett véve.

Meg kell jegyeznünk, hogy a mű használhatóságát és áttekinthetőségét nagyban növeli a szedés azáltal, hogy az általános érdekű részek nagyobb és a további részleteket tárgyaló részek pedig apróbb betűkkel vannak nyomtatva. A mű használhatóságát rendkívül jól emeli még a 17 oldalra terjedő, gondosan összeállított és a könyv végén lévő betűsoros „Tárgymutató”.

Szerző művét dr. Mágocsy Dietz Sándor egyetemi nyilvános rendes professzor úrnak ajánlotta.

A tetszetős kiállítása a „Dunántúl” pécsi egyetemi Könyvkiadó és Nyomda R.-T. (Pécs, Perczel-utca 42.) érdeme, melynél a mű példányonként fizetve 18 P és egész vászonkötésben 20 P áron kapható.

Dr. Tomasovszky Imre.

„A legelők fásítása.” *Hnilitschka Antal m. kir. gazdasági főfelügyelő rádiós előadása.*

Ez év szeptember 17-én érdekes és tanulságos előadást tartott a budapesti rádióban Hnilitschka Antal m. kir. gazdasági főfelügyelő a legelők fásításáról. Ezt az előadást az alábbiakban ismertetjük.

„Amióta a zöldmezőgazdaság hazánkban tért hódított és a földművelésügyi kormányzat, valamint a zöldmező-szövetség népszerűsítő munkája következtében a gazdák figyelme mindinkább az eddig elhanyagolt legelők felé irányult — mondta az előadó —, kezdetét vette hazánkban is a legelők és rétek feljavítása.”

A hazai legelők legnagyobb baja gyeptakarójuknak időelőtti kiszáradása, melyet nemcsak a csapadékhiány, de a szárító szelek is idéznek elő. A szárító szelek hatását *fásításokkal* gátoljuk meg. A legelőgazdáknak jelszava tehát: „*Fásítsuk legelőinket!*” legyen.

A legelő fásításával több célt érhetünk el. Nevezetesen: 1. *határfásításokkal* biztosíthatjuk a legelők határait; 2. *fasorokkal* legelőszakaszokat képezhetünk a legelőkön; 3. *szélvédő-pásztákkal* a szárító szelek ellen; 4. *vízfogó-pásztákkal* pedig lejtős fekvésű legelőkön a víz romboló hatása ellen védekezhetünk és végül 5. a legelőnek nem használható futóhomokos, vadvízes, köves és kopár területek fásításával talajvédelmi szempontokat szolgálunk.

Határfásítások létesítésére — előadó szerint — jó az ákác, a jegenyenyár és a kanadai nyár; nedves helyekre a kőris, éger (berekfa) alkalmasak. E fásításnál elég egy fasor is. Több sor fát csak abban az esetben ültessünk, ha e fásítást egyúttal szélvédő-pásztának is alkalmazzuk; ez esetben a fásítás 4—5 soros legyen.

Legelőszakaszos fásításnál a szakaszok választóvonalait úgy kell fásítani, hogy azokon a jószág átmenni ne tudjon. Itt tehát hármastésben, legalább három, vagy öt sorban kell az ültetést végezni. Célszerű, ha a fásítandó területet előzően jól megfektetjük, trágyáztatjuk és felszántatjuk. Az ültetésnél 1 méter sor- és 1 méter csemetetávolságot alkalmazzunk. Jó, ha a beültetett területet művelésre a pásztornak kiadjuk s arra vigyázunk, hogy a legelő felé egy öl széles felszántott rész vegye körül a fásítást. A pásztor vigyázni fog, hogy a legelő jószág terményeiben és a fásításban kárt ne tegyen. Árkokat és kerítéseket is lehet alkalmazni a jószág kártétele ellen.

Szél- és vízvédő-pászták létesítése hasonló a szakaszhatár-fásítások munkájához. Minthogy a fa magasságának húszszorosáig nyújt védelmet a szél ellen, a szélvédő-pásztákat az ültetésre kerülő fák remélhető magasságának figyelembevételével úgy kell elhelyezni, hogy irányuk az uralkodó szél irányára mindig merőleges legyen.

A *vízfogó-pászták* számát a lejtő meredeksége határozza meg. Minél meredekebb a lejtő, annál több vízfogó-pásztára van szükség.

Előadó ezután az erdőnek legelővé való átalakítása kérdésével foglalkozott. Az erdőnek régebbi szokás szerinti kiritkításával nyert legelőerdő árnyékos területein jó fű nem nőtt s a fák is a legelő jószág kártételeitől szenvedve, lassan tönkrementek. Ha az erdőből legelőt akarunk létesíteni — előadó szerint —, a vízfogó, szélfogó, a szakaszhatárt jelző fásítások helyét kijelöljük, ott az összes fát meghagyjuk. A legelő többi területén pedig, kiirtva a fát, tisztásokat létesítünk, amely tisztásokon legfeljebb egynehány szebb fát hagyunk meg a jószágnak menedékhelyül, vagy vakaródzófa jeljára.

A fásításokhoz használandó fafajok kiválasztásánál a gazda legcélszerűbben akkor jár el, ha ebben a kérdésben az illetékes m. kir. erdőhivatal tanácsát kéri ki.

A legelőn lévő fásítások kitermelését csak szállalással célszerű eszközölni.

Az előadott legelőfásításokkal a legelőket megvédjük a terület-foglalások ellen, pásztorainkat pedig a szakaszos legeltetéshez szoktatjuk és végül gátat vethetünk a szárító szelek és a lejtős területeken lerohanó víz romboló hatásának.

Előadó szerint a fenti módokon a legelők 20%-a fásítható be a fűmennyiség fogyatkozása nélkül. Magyarország legelőinek összes területe 1.761.000 kat. hold. Ennek 20%-a mintegy 340.000 kat. hold, mely területnek befásítása és ebből mintegy 7—10.000 kat. hold fásításnak évi kitermelése révén 4.5 millió pengő értékű, 660.000 m³ faanyag volna nyerhető évenként.

A legelők fásítása révén 4.5 millió pengővel kevesebbet fizetnénk a külföldnek, s a legelők fásításából eredő faanyagokból nemcsak a gazdák mű- és tűzifaszüksége kerülne ki, de az eladott faanyagok árából még a legelőjavítás költségeire, az adókra és közterhekre is jutna.

A legelők fásításának a mezőgazdasági kar által kezdeményezett e népszerűsítését örömmel látjuk és az előadó ilyen irányú hazafias tevékenységéhez őszintén kívánjuk a legnagyobb sikereket.

Dr. Tomasovszky Imre.

Vadásznaptár. Ludmányi János szerkesztésében és kiadásában megjelent az 1933/34. évi vadásznaptár. Terjedelme 138 oldal, kötése kemény zöld vászon, aranyozással; lapjának éle 18-karátos arannyal van bevonva; naptári része 1934 december végéig terjed; tartalma igen változatos és tanulságos. Ára 2 pengő, ami 32.890. számra kitöltött biankó-csekkklapon küldendő be. Megrendelhető a szerzőnél: Budapest, VI., Podmaniczky-utca 33.

